

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р Ингрид Симеонова Шикова,

член на научно жури, утвърдено с решение на Катедрения съвет на катедра „Международни отношения“ (протокол №1/2.10.2017г.) и решение на Факултетния съвет на Факултет „Международна икономика и политика“(протокол № 1/11.10.2017г.) и в съответствие със заповед № 2238/24.10.2017г. на Зам. Ректора по НИД на Университета за национално и световно стопанство

по конкурс за заемане на академична длъжност “доцент”

Професионално направление: 3.3. Политически науки

Научна специалност: Политология (международни отношения: европейска политика на България)

Публикуван в „Държавен вестник“ бр. 69 от 25 август 2017г. съгласно решение на АС

относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от единствения участник в конкурса гл. асистент д-р **Бойко Вълчев**

Рецензията е разработена по реда на глава трета, раздел III от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСПБ), обнародван в ДВ. бр.38 от 21Май 2010 г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010 г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010 г. и разпоредбите на Правилника на УНСС за заемане на академични длъжности.

1. ДАННИ ЗА КОНКУРСА

Конкурсът за доцент по „Политология (международни отношения: европейска политика на България)“ е обявен за нуждите на катедра „Международни отношения“ в „Държавен вестник“ бр. 69 от 25 август 2017г. Спазена е процедурата в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България и с Правилника

за неговото приложение, както и с Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС. Документи за участие в конкурса е представил един кандидат – главен асистент д-р Бойко Маринов Вълчев . Утвърдено е научно жури, което проведе заседание на 6 ноември 2017г. и избра председател и рецензенти.

2. ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Д-р Бойко Маринов Вълчев е завършил «Международни отношения» и втора специалност “Право ” в УНСС. През 2010г. защитава докторска дисертация на тема «България и имиграционните процеси към Европейския съюз (аспекти на сигурността)». Бойко Вълчев работи на основен трудов договор в УНСС от 7.2.2005г. От 2011г. е главен асистент в УНСС – катедра „МО”. Владее английски, френски и италиански, има добри езикови умения на руски и испански. Води лекционни курсове и семинарни занятия по дисциплините: „Външна политика на България”, “Външнополитически приоритети на България”, „Европейска интеграция”, „История на международните отношения след Първата световна война”, „Европейската политика на България”, „Югоизточна Европа и политиката на ЕС” и др.

3. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ, ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА

3.1. Оценка на обема и структурата на представената научна продукция - изпълнение на количествените изисквания

За участието си в конкурса гл. ас. д-р Бойко Вълчев е представил за рецензиране трудове, които се групират по следния начин:

- **Самостоятелни монографии** – (1 брой с общ обем от 526 стр.) - Представен е един монографичен труд - „Външнополитически механизъм на България. Правомощия на институциите”. Монографията демонстрира добрите способности на кандидата за самостоятелна изява. Рецензирана е от две хабилитирани лица. Монографията разглежда външнополитическия механизъм на България в неговата цялост, взаимодействието между институциите в изготвянето и провеждането на кохерентна външна политика на страната.

Тематиката напълно съответства на темата на конкурса. Имам една бележка по отношение на обема на монографията – от посочените 526 стр. авторският текст заема 218 стр. Останалите 308 страници са приложения, които сами по себе си са важни и правят монографията едно полезно помагало, но те не са резултат от творческите усилия на автора – това са текстове на нормативни документи, започвайки с текста на Конституцията и завършвайки с устройствения правилник на Министерството на външните работи. Авторовият принос се състои в подбора им. Това уточнение не нарушава изпълнението на изискванията и не намалява стойността на представения монографичен труд, но е необходимо в името на акуратността на рецензията.

- **Учебни помагала** – (1 брой в съавторство с доц. д-р Мария Бакалова и доц. д-р Пламен Ралчев - 98 стандартни страници авторски текст – с разделителен протокол) Представено е едно учебно помагало "Учебно методическо ръководство по критично четене и академично писане за студенти от професионално направление "Политически науки". Помагалото е много полезен наръчник за студенти, предоставяйки им систематизирана информация и практически съвети за критично четене и писане на академични текстове.
- **Учебни помагала с енциклопедичен характер** – (представени са 38 статии в съавторство в енциклопедичното издание „Основни термини използвани в учебния процес“ с общ обем посочен от д-р Вълчев 70 авторски страници).
- **Студии** – (1 брой с обем 41 страници) Представена е една студия “Постигане на приемственост в политиката спрямо Русия”, в която авторът разглежда двустранните отношения между България и Русия в исторически план, анализира географските, политическите, икономическите и културните фактори, които влияят върху тях, както и възможността в бъдеще да се формулира балансирана политика на България спрямо Русия.
- **Статии в специализирани научни списания** – (9 статии в научни списания с общ обем 148 авторски страници) Представени са за рецензиране 9 статии в научни списания, две от тях са на английски език. Статиите са разнообразни по тематика и обхващат въпроси, свързани с промените в климата, имиграционната политика, пацифизма, НАТО и стабилизирането на Близкия изток, Болонския

процес и реформите във висшето образование, бъдещето на Европейския съюз, участие на България в процеса на вземане на решения в ЕС.

- **Публикувани доклади от научни конференции** – (7 доклада с общ обем 85 авторски страници). За рецензиране са представени 7 доклада от научни конференции, посветени на имиграционната политика, висшето образование, отношенията България - Русия, демократичния дефицит в Европейския съюз, етномаджинствени проблеми на Балканите и др.

Кандидатът е представил за рецензиране общо 57 публикации с общ обем 660 стр. Те не повтарят публикациите, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Представените публикации отразяват интересите на кандидата в областта на конкурса. Приемам всички представени научни публикации, които са пряко свързани с темата и направлението на обявения конкурс, с уговорката, че в някои от текстовете на статиите и докладите на конференции има известно припокриване: например, текстът на статията „Координация на европейските въпроси в България“ е идентичен с текста от стр. 178 до стр. 195 в монографията „Външнополитически механизъм на България. Правомощия на институциите“.

Въпреки, че съм изключила от авторските страници приложенията (308 стр.) към монографията „Външнополитически механизъм на България. Правомощия на институциите“, общият обем на представените публикации е над препоръчителните критерии на УНСС.

Заключението по този раздел е, че по обем, структура и тематично направление представената научна продукция отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС.

3.2. Оценка върху съдържателната характеристика на научните публикации

С цел по-голяма систематизираност и яснота на рецензията, представените публикации могат да бъдат разделени най-общо и донякъде условно в следните тематични направления:

- **Тематично направление „Външна политика на България – външнополитически механизъм и участие в процеса на вземане на решения в ЕС, отношения с Русия, въпроси на Европейския съюз ”**

На въпросите на външната политика на България в нейните различни измерения са посветени значителна част от публикациите на д-р Вълчев. Като се има предвид спектъра на преподаваните дисциплини от д-р Вълчев, това тематично направление е пряко свързано с неговите преподавателски ангажименти.

В това тематично направление е възможно да бъдат открити няколко тематични кръга – външнополитически механизъм и координация на европейските въпроси в България, отношенията с Русия, въпроси, свързани с Европейския съюз. На анализа на външнополитически механизъм е посветена монографията на д-р Вълчев, а на координацията на европейските въпроси и участието в процеса на вземане на решения в Европейския съюз са посветени две от научните статии на кандидата. Развитието на отношенията България – Русия също има място в творчеството на д-р Вълчев – студията „Приемственост в политиката спрямо Русия“ представя не само историята на двустранните отношения между България и Русия, но и възможностите за балансирана политика спрямо Русия. На тази тематика – българо-руските културни и политически взаимоотношения - е посветен доклад от научна конференция. Към това тематично направление причислявам и статиите, посветени на въпроси на европейската интеграция и бъдещето на Европейския съюз. В статията относно бъдещето на ЕС са анализирани актуалните проблеми и предизвикателства пред Европейския съюз и необходимостта от неговото реформиране. Авторът предлага три възможни варианта за промяна на процеса на вземане на решения в ЕС, като изтъква на преден план необходимостта от неговото ускоряване, както и предимствата и недостатъците на всеки от тях.

Бих искала да обърна по-голямо внимание на монографията, която представлява един цялостен и завършен анализ на външнополитическия механизъм на България и на

взаимодействието между институциите при осъществяването на външната политика на страната. Заглавието на пръв поглед подвежда, че става дума само за описание на правомощията на институциите, въввлечени в този механизъм, но в същност е едно сериозно изследване за това дали и в каква степен се съгласуват позициите на България и как те се отстояват в съответствие в правомощията на институциите. Чрез серия от проведени дълбочинни интервюта с представители на институциите в съчетание с анализ на нормативните актове са направени обосновани изводи и са посочени съществуващите слабости в работата на външнополитическия механизъм, както и на координационния механизъм по европейските въпроси. Анализирани са богат фактологически материал, темата е актуална и важна, има логическа последователност и изчерпателност на изложението. Монографията е полезна и като учебно помагало. Явно, е че въпросите на външната политика на България – особено в аспекта на външнополитически механизъм и правомощията на институциите, са в центъра на изследователски интереси на д-р Бойко Вълчев и представените публикации са свидетелство за неговата компетентност.

- **Тематично направление „Миграционна политика ”**

В това тематично направление кандидатът е представил серия от статии и публикувани доклади от конференции. Неговият интерес към въпросите на миграцията е съвсем естествено продължение на творческите му търсения, след защитата на докторската му дисертация на тема „България и имиграционните процеси към Европейския съюз (аспекти на сигурността). В публикациите в това тематично направление се анализират процесите, свързани с имиграционната криза и заплахите, които произтичат от нея. Критично се осмисля релевантността на мерките, които се предприемат в тази сфера на национално и на европейско равнище. Оценявам положително тези анализи и способността на автора да защитава аргументирано своите позиции, което се дължи на задълбочени знания по тази тема.

- **Тематично направление „Висше образование“**

В това тематично направление могат да бъдат групирани два кръга от публикации: първият кръг се отнася до публикации относно реформите във висшето образование. Към него могат да бъдат причислени статиите “Болонският процес и реформите във висшето

образование”, "Болонският процес и преподаването на политически науки в България", "Преподаването по политически науки в УНСС като предпоставка за дипломатическа кариера" . Вторият кръг публикации са с характеристика на учебни помагала, подпомагащи учебния процес във висшето образование – към тях спадат учебното помагало "Учебно методическо ръководство по критично четене и академично писане за студенти от професионално направление "Политически науки" (в съавторство), както и серията от статии в енциклопедичното издание „Основни термини използвани в учебния процес“. Том III „Политически науки“. Тези публикации са свидетелство както за широките интереси на д-р Вълчев, така и за неговото развитие като успешен университетски преподавател. Те са доказателство и за стремежа да бъдат предоставяни на студентите компетентно разработени и практически полезни учебни пособия, които да подпомогнат учебния процес.

Въз основа на прегледа на съдържателната характеристика на научната продукция на д-р Бойко Вълчев, може да се направи извода, че те са доказателство за неговите трайни научни интереси и за способностите му като анализатор и автор. Тези публикации показват, че авторът е изграден млад учен в областта на международните отношения, който умее да подбира актуални теми в своята област, да ги анализира и активно да ги представя в подходящи публикации. Той притежава умения да систематизира, да следва логическа последователност в изложението, да обобщава, да формулира изводи, да се изразява ясно и достъпно.

Приемам представената от кандидата справка за научните и научно-приложните приноси в неговите публикации. Приносите са формулирани точно и акуратно. Те могат да бъдат търсени предимно в направените авторски анализи и обобщения по актуални теми, както и в аргументираната обосновка на позиции по противоречиви теми.

Общият извод е, че по тематични направления, съдържание и научно-приложни приноси представените публикации са в обхвата на научната специалност, по която е обявен конкурсът. Те отговарят както на количествените, така и на качествените критерии за хабилитация.

4. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА УЧЕБНО-ПРЕПОДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

В съответствие с издадената от отдел „Учебна документация, отчетност и контрол“ при УНСС служебна бележка, учебната аудиторна натовареност на гл.ас. д-р Бойко Вълчев е както следва:

- през академичната 2010-2011г. – 586 учебни часа
- през академичната 2011-2012г. – 410 учебни часа;
- през академичната 2013-2014г. – 246 учебни часа
- през академичната 2015-2016г. – 410 учебни часа
- през академичната 2016-2017г. – 368 учебни часа (планирана заетост, тъй като служебната бележка е издадена през м. април 2017г.)

Удостоверената аудиторна натовареност на гл.ас. д-р Бойко Вълчев надхвърля изискванията за отработени най-малко 800 часа като преподавател в УНСС. Трудовият стаж на Бойко Вълчев в УНСС според издадената служебна бележка от дирекция „Човешки ресурси“ е над 12г. – той работи по основен трудов договор в УНСС от 7.2.2005г.

През посочените академични години, гл.ас. д-р Бойко Вълчев е водил лекции и упражнения по следните дисциплини: „Външна политика на България“, „Външнополитически приоритети на България“, „Европейска интеграция“, „История на международните отношения след Първата световна война“, „Европейската политика на България“, „Югоизточна Европа и политиката на ЕС“, „Международни отношения“, „Политическа история на Европа и САЩ до Първата световна война“, „Европейска интеграция на България“, „Европейска интеграция и медии“, „Политическа история на модерния свят“. В служебната бележка е отбелязано, че лекциите и упражненията по дисциплината „Международни отношения и външна политика на България“ се водят на английски език. Тематиката на дисциплините напълно съответства на научната специалност Политология (международни отношения: европейска политика на България), по която е обявен конкурсът. Главен асистент д-р Бойко Вълчев има натрупан съществен педагогически опит като преподавател в значителен брой учебни дисциплини, което е доказателство за неговите широки научно-изследователски интереси.

От картата за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ е видно участието на кандидата в 7 научни-изследователски проекта, пряко свързани с преподавателската му дейност, което безспорно заслужава положителна оценка.

В заключение може да се обобщи, че кандидатът отговаря на задължителните изискванията за учебно- преподавателската дейност съгласно ЗРАСРБ(чл.24), както и на допълнителните изисквания на УНСС съгласно ЗРАСРБ(чл.5 ал.1), ПП ЗРАСРБ (чл.5 Зал.2) за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС.

5. БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

В научните си публикации гл. ас. д-р Бойко Вълчев демонстрира аналитични умения и способност да формулира и аргументира своите тези, пише ясно и логично. Нямам съществени бележки, но могат да се направят някои препоръки за по-нататъшните му научни изследвания. Отправянето на тези препоръки е продиктувано от желанието за колегиален съвет и са добронамерени, а тяхното приемане зависи от личното виждане на д-р Бойко Вълчев. Вероятно поради активното му участие в създаването на енциклопедичното издание и големия брой учебни дисциплини, той е произвел научна продукция, която е в твърде много посоки. Това може да бъде разглеждано и като предимство, но аз бих му препоръчала в бъдеще да съсредоточи своите научни търсения и амбиции в по-ограничен брой теми, по които наистина би могъл да постигне максимална академична задълбоченост, безспорна компетентност и признат професионализъм.

6.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Научно-изследователските резултати и приноси в предложените за рецензиране публикации и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Бойко Вълчев дават достатъчно основание те да бъдат оценени положително. Научните публикации на гл. ас. д-р Бойко Вълчев доказват неговата компетентност и професионализъм. Той има изградени качества на квалифициран изследовател, като с трудовете си показва умения и възможности да прави самостоятелни проучвания в области, които са в обхвата на проблематиката на обявения конкурс.

Представените публикации, макар и разнообразни, са по професионално направление: 3.3. Политически науки, научна специалност на обявения конкурс Политология (международни отношения: европейска политика на България). Кандидатът има присъдена образователна и научна степен „доктор” по политология през 2010г. Обемът на публикациите и учебната заетост са над определените минимални изисквания. Кандидатът има качества на изследовател и преподавател, който умее да съчетава изследователската и учебно-преподавателската дейност.

Всичко това ми дава основание да оценя положително единствения кандидат в конкурса и да препоръчам на членовете на Научното жури да присъдят академичната длъжност „доцент” на главен асистент д-р Бойко Вълчев.

29.11.2017г.

Проф. д-р Ингрид Шикова